

פרוטוקול מס' 29

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
ביום ג', כ' בסיוון תשל"ד - 11.6.1974, שעה 08.30

נ כ ח ר :

- י. תמיר - יו"ר
- נ. אליעד
- א. אבוהצירא
- י. בארי
- א. הרליץ
- א. יפה
- נ. מואב
- נ. צ. קשת
- ד. קורן
- י. שמיר

חברי הוועדה:

מזמנים:

- ש. המשטרה ש. הלל
- המפכ"ל ש. רוזנלין
- ניצב אשד - משטרת ישראל
- מר בן-פורת - משטרת ישראל

- מר שפט - מסדר הפנים
- מר שכטר - " " " " " "
- מר קרפט - " " " " " "
- מר קלוגמן - המשפטים

א. אדלר

ר ש מ ה :

סדר-היום:

1. בעיות המשטרה בעקבות סיור הוועדה במחוז הצפון;
2. בעיית המזבלה בחיריה;
3. הסכסוכים במועצות העיריות של באר-שבע ונצרת-עלית;
4. חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו).

- 855 -

(12.6.74 ביום ראשון)

1. בעיות המשטרה

הינ'ר י. חמיר:

ביקשנו להיפגש היום עם אנשי המשטרה,
בעקבות התרשמותנו העזה בעת ביקורנו

בשבו ע שעבר במחוז הצפון.

ועדת המשנה שבקרה במחוז ערכה גם
סיור-לילה כאורחת הפיקוד בת"א, גם שם התרשמנו עזות, אם כי מהמישור
של פשיעה יותר מאשר במישור הבטחוני.

אנחנו מעריכים את הקשיים שבהם עומדת
המשטרה באחגריה. אנחנו מגיעים למסקנה שהמשלה איננה מקדישה חשומת לב
מספקת למשטרה על מישוריה השונים, ואנחנו מבקשים משר המשטרה להעלות
את הבעיה באחת הישיבות הקרובות של המשלה. כוח האדם במשטרה אינו
עונה לצרכי הזמן, ודרושה תגבורת רציני. נוכחנו לדעת שלמשטרה חסר גם
ציוד הכרחי, מסוגים שונים. יש חלק מכוח האדם במשטרה העושה שירות
חשוב ואיננו נהנה מזכויות המגיעות לו עקב כך. נוכחנו גם לדעת
שהפעולה לגיוס מספר אזרחי איננה מתנהלת בקצב הראוי, ואין יד מכוונת
ארצית שתתן את התשובות לכל הבעיות שתעוררו עקב הגיוס הפתאומי הזה.

ודבר אחרון: כדאי היה לעשות גם
להעלאת המוראל במשטרה. כיום יש נטייה לראות את המשטרה כאור לא נכון,
כשאמצעי החקירות מאירים את פעולת המשטרה מזווית מסוימת, לאו דווקא
זו הראויה להיות מוארת. הנושא איננו פוליטי ולא אידיאולוגי אלא
ענייני, ואני יכול לומר על דעת כל חברי הוועדה שהיינו רוצים לראות
יותר מאמצים להדמת המוראל של המשטרה, מתן סיוע מירבי ע"י הציבור
כולו, ומתן פיצוי הולם לאנשי המשטרה בעבודתם, ועידוד ענין הגיוס
של שירות אזרחי עצמו.

ד. סורן:

עקב-אכילס של המשטרה הוא המחסור
בכוח אדם, הנובע לאו דווקא מתנאי
שירות גרועים. אנחנו חייבים ליצור מצב שבו צה"ל יתרום את חלקו
למשטרה, הן בגברים והן בנשים (שהנסיון אתן הוא די טוב). יש שירותים
נוספים במשטרה שאפשר להטיל על נשים, ואלו יכולות לחסוך כוח אדם רב.
הייתי מציע ששר המשטרה ינהל מו"מ עם שר הבטחון, עפ"י המלצת ועדת
הפנים של הכנסת, כדי שיוקצה למשטרה כוח אדם הנמצא בשלבי סיום השירות
בצה"ל, כדי שאלה יעברו למשטרה ויביאו אתם מנסיונם הקרבי, כולל
כללי משמעת וכו'. אם לא נלך בדרך זו, לא נגיע בשום אופן למילוי
התקנים במשטרה, ואז צפויות לנו תקלות רבות. אין להעלות על הדעת
ששוטרים יעברו 12 שעות ביממה לטורח ארוך. הדבר גורם להם עייפות
ופרידה בכושר התפקוד. והבעיה היא מקורות כוח אדם.

דבר שני הוא פיתוח אמצעי המשטרה.
פיתוח כזה יאפשר החלפת כוח אדם באמצעים, שעליהם אפשר יהיה להרכיב
כוח אדם מקצועי יותר ומצומצם יותר, ובשטח זה ניתן למצוא אנשים.
אלו הן שתי הדרכים שנראה לי שוועדת הפנים צריכה להמליץ עליהן.

ג. אליעד:

גם אותי מטרידה בעיית כוח האדם
במשטרה. הנושא הבטחוני שהמשטרה
קיבלה עליה לאחרונה בתנאים הנתונים שלנו הוא חמור ביותר. ואני עצמי
אינני רואה שכוח האדם שהמשטרה יכולה לגייס יענה על בעיות בטחון
הפנים כפי שבאות לידי ביטוי בימים אלה. השאלה היא כמה יכולה ועדת
הפנים ללחוץ בענין זה. אני מבין שהשר רוצה, יודע מה צריך - ולא
עולה בידו. כמה אנחנו יכולים לעזור?

אני מבין שחל שיפור ניכר בתנאי
השירות, אבל לעולם אינכם משיגים את הקצב. וקשה לי לראות את המשטרה
מתגברת על הבעיות הללו ע"י מתנדבים.

מה חסר למשטרה מבחינת ציוד? קשה לי
לקבל את הדברים שאני שומע לפעמים על ציודת שחסרה, כשלושות הפושעים
עומדים אמצעים טכניים משוכללים יותר משל המשטרה. כדאי היה אפוא
שנדע בדיוק מה חסר, כי כאן השאלה היא כספית בלבד, ולא של קשיים

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
11.6.74

ג. אליעד:

אר בייקטיביים, ואני אינני רואה שום דבר אחר במדינה שיש לו עדיפות רבה יותר מבחינת הקצאת האמצעים. מה סביר אפוא שיהיה לכם ואין לכם?

א. הרליץ:

אני מוטרדת מכך שאנחנו מזעיפים לעתים כל-כך קרובות את אנשי המטרה, והפעם אני מבין שעשינו זאת עקב החרדה העמוקה שנתעוררה בנו בעת הביקור בצפון.

חפקידנו הוא לעזור לכם למנוע שיקרו עוד אסונות במדינה הזאת. התרשמנו שלכוח האדם הסדיר אין מספיק אנשים לשמור בשטח הבטחון. האנשים עייפים, ואין לכם ציוד מספיק, והתקנים אף צומצמו לאחרונה - מג'ב, פילואים מהצבא וכו'. מצאנו גם שכל כוונת העזר יפים להורעות בעתונות בלבד. הג'א בצפון לא מצאנו כלל; באיזור ת'א - במספרים קטנים. למשמר האזרחי אנשים לא התגייסו, וגם את המעטים שהתגייסו אין מי שיפעיל. שמענו שתולים תקוות באמצעים ובאפשרויות שוועדת השרים תעמיד לרשות המטרה. מה עושה אפוא ועדת השרים בעניין זה?

למעשה מצאנו שטח די פרוץ מבחינת השמירה על מתקנים; מבני ציבור וישובים חלשים שאינם רגועים מבחינה בטחונית (בעיקר קרית-שמונה, שבה יש גם עזיבה גדולה). מסוים כך הרגשנו חובה להזעיק אתכם היום ולשמוע מכם מה אנחנו יכולים לעשות.

הינ'ר י. תמיר:

בישיבה הקודמת היו גם הצעות לקיים פגישה משותפת עם ראש הממשלה ושר המטרה.

ד. ג. ש. רוזוליו:

אני חושב שעשיתם לנו אי-צדק גדול. הפכתם אותנו לעלובים ונטלנים. היטגי משטרת ישראל במשך כל שנות קיומה בתחום הייעודי שלה הם היטגי-ניכרים, ואין לה מה להתבייש בהם, בין אם בשטח גילוי פשעים או עבודה בשטח-הנוער וכו'. שום גורם בעולם, כולל זה'ל המפואר שיכול לעשות הכל, לא יכול היה תוך שבועיים להתארגן ולהתגבר על בעיות של ארגון של מגזר חדש כזה כפי שהוטל על משטרת ישראל עם בעיות הבטחון לאחרונה.

אין זה נכון שיש מוראל ירוד בקרב צמרת המטרה. אילו כך היה - לא הייתה המטרה יכולה לעשות את עבודתה. האמת היא שיש עייפות במטרה, אבל זה לא נוגע לצמרת.

אני מברך על הכוונה לסייע למטרה, בשתי דרכים: (1) בהפעלת משאבי כוח אדם; (2) בהפעלת משאבי האמצעים. אינני מסכים לטענה שאין ציוד ואין אנשים שיכולים להפעיל ציוד מתוחכם. במעבדות שלנו אפשר למצוא ציוד מהמשורכלל בעולם, ולא צריך לעשות הכללות. זה שבמחוז מסויים אין מספיק מכונניות מסוים שאי-אפשר לקנות כרגע בעולם - אסור להפוך זאת להכללה שאין מספיק ציוד במטרה.

אם שוטר במצפה-רמון עשה שגיאה - השגיאה היא של המטרה כולה, ואני מצטער על ההכללות.

אני מקבל בברכה ובתודה את הסעורבות של הוועדה הזאת בסיועה לנו להתגבר על הקשיים, אבל אני מבקש שלא לצאת מהנחה כאילו זהו עסק אומלל ועלוב, שספק אם יוכל לעמוד במשימותיו.

ג. אליעד:

איש לא טען זאת.

ד. ג. ש. רוזוליו:

אנחנו מחכים להחלטת ועדת השרים בדאשות סגן רה"ם בעניין המשמר-האזרחי. עד אז היו למטרה שתי אפשרויות: או לחכות להחלטת ועדת השרים ועד אז לא לעשות שום דבר; או להגיד שבינתיים נעשה אנחנו את הכל. המטרה אימצה לה מדיניות גמישה, שעושה כל מקום לעשות זאת

ר/נ ש. רוזוליו:

בדרכו הוא, ולא לבטל את המשמר האזרחי וגם לא להעמיד את ועדת השרים בפני עובדות פוגעות. אבל אין זה כך שכל איש כטוב בעיניו יעשה. זה נעשה מתוך ראייה מפורחת וגם מתוך שיקול דעתי של פרישה, סדר-עריפיות וקצב הקצאת אמצעים. כי כל החלטה שאי-אפשר למלאה תוכן - אין בה ממש. לפרטים אינני רוצה להיכנס.

ואתה רגוע?

א. הרליץ:

אף פעם אינני רגוע. תפקידי להיות מוטרד תמיד.

ר/נ ש. רוזוליו:

אני רוצה שהוועדה תלמד את מהות העניינים במסגרת שמחייבים פתרון, והמסגרת מצידה תבין לרוחנו שהודאגנו בעקבות מה שראינו בסידור.

הינ'ר י. תמיר:

פעם דיבר המפכ"ל על "אנשי המסגרה שיפגינו ברגליים", כלומר יתפטרו. את הרוח הזאת חשנו בעת הביקור, ולכן התכוון ח"כ קורן בדבריו על כוח האדם. מה גם שנוסף על כל העניינים המיוחדים שהם דברים של מוראל, מדיניות כללית וכו', נתקלנו גם בכמה בעיות מעשיות של מחסור קונקרטי בצידור.

שר המסגרה ש. הלל:

אני חושב אף לרגע שיש כאן זלזול או חוסר אמון, ודבריכם הם ביטוי של דאגה כנה. לכל חוג של אנשים יש סגנון דיבור משלו, ואני יודע שגם כשנאמרים דברים בסגנון מסויים - דבריכם מכוונים לעזור לנו. יש דברים במסגרה שגם בזמן משברים הם מקובלים על כולנו. הדעה שצריך להיות בסחוף וסדר מקובלת על כולנו, בכל זמן. יש כמובן חוסר תיאום בין הרגשות של הוועדה והכנסת לבין הביטוי הגיבורי שניתן לעבודת המסגרה באמצעי התקשורת. והתחושה שיש לאזרחים נובעת לא מעמדת נציגי הצידור, הכנסת והרשויות המקומיות, אלא מסגנון דיבור מסויים באמצעי התקשורת. וכאן אחד הפגמים הקשים ביותר בחברה שלנו.

אני מעריך שבעיית תנאי השירות לא תמצא את פתרונה בעתיד הקרוב, בעיקר במה שנוגע לתנאי השכר. ואתם יכולים לתרום הרבה יותר בשיפור האווירה מאשר בשיפור תנאי השכר. אני יודע שגם מה שמקבלים אנשי הצבא לא מספיק. אבל אם הגענו במסגרת לתנאי שכר שווים לאלה של הצבא - זהו המכסימום שאנחנו יכולים לדרוש עכשיו. אבל באווירה הצידורית באמור אתם יכולים לעזור, וכאן אני מבין לרוח המפכ"ל הטוען שבאווירה הצידורית של היום דרושה לא רק ביקורת אלא גם ציון החיוב. מלה טובה ודרושה כיום למוראל של החיל לא פחות מתוספת של כמה עשרות לירות לחודש, ולא רק על מאמצייהם של אנשי המסגרה אלא גם על הצלחותיהם.

אני קרוב לראיה שהנובעת כאן יותר משניתן לחשוב. יחד עם זה, אני חושב שבשנתיים-תחצי האחרונות היתה התקדמות לא מבוטלת. בתקופה הראשונה לאחר שנכנסתי לתפקידי היו הקשיים עצומים עד שכמעט שחשבתי לעזוב. אבל מזה כשנתיים-וחצי שהל שינוי מהותי בכוח האדם, בתנאים וגם בצידור העומדים לרשות המסגרה. אבל צריך לזכור שאם מדובר למשל בשינוי כל שיטת הקשר - צריך לעבוד שיטה יותר מתוחכמת, והדבר דורש זמן. יש כיום הרבה יותר עירות והקצאת מקורות לכל הדברים שהמסגרה מבקשת, ויש לנו לפעמים פיסגור בביצוע דברים שעבורם אנחנו מקבלים את ההקצאה. אולי ברוב אפשר היה לעשות קצת יותר, אבל זה הכל.

הכנו השנה תקציב, ולאחר מכן בא האוצר לכנסת ואמרו לו: אנחנו דורשים לקצץ את התקציב שהכנתם, לכל המטרדים. ואם אני טוען שבמסגרת הדבר בלתי אפשרי - האם אתם חושבים ששר הבריאות נמצא במצב אחר, ושר השיכון נמצא במצב אחר? הדברים אינם פשוטים. יחד עם זה, כתוצאה ממלחמה פראית ממש שניהלתי בענין זה הצלחתי להחזיר למסגרה כל מה שנלקח ממנה באותם 8% שקוצצו. אבל יחד עם זה אינני צמצם שאני יכול לדרוש שרק אצלי לא יקצצו את התקציב אלא אף יגדילו אותו, בשעה שהכנסת והאוצר דורשים לקצץ את כל התקציבים שהוגשו, כולל תקציב משרד הבטחון. למעשה קיבלנו כמעט יד חסייה להתקין חורי בטחון בצפון ואמצעים

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
11.6.74

שר המשטרה ש. הלל:

אחרים, כך שהבעיה לא במעט איננה בתקציב אלא בדברים אחרים שקשה להשיגם.

אינני אומר בזה שאין לנו הרגשה שאפשר לעשות יותר. אבל עלינו לדעת את המציאות. אני חוזר ואומר: אינני מסוגל כיום לדרוש לקציני משטרה יותר משמקבלים קציני צבא. והחל ב-1.4.74 הוטו תנאי השכר של קציני משטרה עם אלה של קציני הקבע בצבא, וכל שינוי שיחול לגבי קציני הצבא יופעל אוטומטית גם על קציני המשטרה. ליותר מזה אינני יודע אם אוכל לצפות. נכון שתנאי העבודה של קציני המשטרה קשים יותר ולאורך זמן מסוים יותר, ופה גם שאיש צבא מקבל תמורה ציבורית גדולה יותר מאיש המשטרה. עכ"פ, הבעיה כרגע, נכפית שנראית לי, איננה בהגדלת תקבול השכר אלא בהגדלת התקבולים של הערכת הציבור, ובזה אתם יכולים אולי לעזור.

ג. אליער:

האם המכוננית של המשטרה שווה באיכותה, מבחינת יעילות הביצוע שלה, לזו של אחרים?

שר המשטרה ש. הלל:

אינני מקבל את הטענה שבמרוכפים אחר פושעים קובעת המכוננית החזקה והמהירה יותר. אם הפושע נוסע במהירות של 140 ק"מ לשעה - הפתרון לא יהיה במכוננית משטרה שתיסע 160 קמ"ש, אלא באמצעות כל אמצעי הקשר המסוכלים שיש לנו.

יש במשטרה למשל מימד חדש:

הליקופטרים. נכון שאילו היו למשטרה עוד שני הליקופטרים היה הדבר עוזר לה הרבה. אבל רק לפני שנתיים לא היה מי שהיה מוכן בכלל להתייחס לנושא זה. וההליקופטר האחד שיש לי אפוא היום, אם כי הוא רחוק מלספק את הצרכים, גם הוא הרבה מעבר למה שהיה לנו עוד לפני שנתיים.

יש כאמור מגבלות של יכולת הוצאת

התקציב, יותר מאשר מגבלות תקציביות. ויש מגבלה של אוויר ושל יכולת המשטרה למלא את תפקידה סדור. כיום אינני מאמין שאנחנו מסוגלים, במצב המשק של היום, להגיע למילוי כל צרכיה של המשטרה בכוח אדם. רק בזמן המיתון הצלחנו לגייס את כל האנשים שהמשטרה היתה זקוקה להם.

גם בעניין עזרת הצבא היו לי

מאבקים מרים. כיום אני יכול להעריך שעניין המילואים יתקבל בקרוב. דבר זה יאפשר לנו טווח תמרון נוסף. העניין של העברת אנשי הג'א לרשות המשטרה - עובדה שהצבא יכול להעביר לצרכיו הוא כל מה שהוא חוסך באיפונים אנשיו, ואם הוא חוסך אפוא כספים באיפונים הג'א - הכסף הנחסך עובר לצבא ולא למשטרה. גם את זה צריך לזכור.

ובעניין חסילות חייב'ה - בשעתו היתה

אפשרות לבחורה להתגייס למשטרה במקום לצבא. גם דבר זה הופסק. אני רוצה להגיע לכך שנוכל להיעזר יותר במגוייסי חובה שיוכלו להחליף את שירותם הצבאי בשירות במשטרה, או שהצבא יעביר אלינו מגוייסי חובה לפני תום שירותם, ודווקא לשירות פשטרה בעל אופי בטחוני.

יש לנו למשל בעיה של הנמלים, שהיא

גם בעיה פלילית וגם בעיה בטחונית. יש רגע שהמעבר בין סכנה של עבירה פלילית לעבירה בטחונית מיטשטש לגמרי, ובעיה זו מטרידה אותי מעל ומעבר למה שאני יכול לתאר. בשעתו גייסתי בכל תוהו להביא להעברת הנמלים לרשות המשטרה (אני מדבר על נמלי הים), והתברר שלשם כך אנחנו זקוקים בערך לכ-250 אנשים נוספים עי"כ שיעבירו לנו מגוייסי חובה מסגרת מג'ב. בניתיים לא רק שהדבר לא נעשה, אלא אף צמצמו לנו את מספר מגוייסי החובה.

ג. אליער:

על כך הרי אנחנו צועקים. לא טענו נגד המשטרה שאיננה בסדר. כל הזמן אנחנו רוצים יותר עבור המשטרה, כי אנחנו יודעים שהמשטרה עושה למעלה מיכולתה.

שר המשטרה ש. הלל:

נדמה לי שאין היום מפלט מחיפוש דרך להעמיד לרשות המשטרה כוח אדם גם במסגרת שירות החובה או כתחליף לו. כי לא נוכל להכריח בכוח אנשים ללכת למשטרה. וכייוון שמדובר בסדר גודל כזה - אינני מקבל את הטענה שאין לזה פתרון בצבא. עי"כ אנחנו יכולים להביא לשינוי קיצוני בתחושה כלפי המשטרה.

בשעתו, כשהחליטו להעביר את מג"ב מעזה למשטרה, גם אז היו לנו ויכוחים עם הצבא. ואני שמח שעשינו זאת. אם לא תהיה לנו תקנה אחרת - ייתכן שנצטרך להעביר את כל מג"ב מהשטחים בגלל הבעיות שבתוך הקו הירוק. עכ"פ, בשעתו זהה הצעדה לא תוכל להיות מסמעותית אם לא נצליח לקבל עוד כמה מאות אנשים.

בעיית המשמר האזרחי היא בעיה כבדה מאד. אני מעריך זאת גם מבחינה מוסרית. אבל האמת היא שאם אני צריך להניח שכל הארגון והתפעול יחול על המשטרה מן-ההננין - נכביר בכך על המשטרה יותר משנעזור לה. לכן אני מחפש דרך-ביניים, ואני מקבל את הדעה שהדברים עדיין אינם ברורים. גם ועדת השרים כאמור עוד לא קבעה סיכום סופי, וגם אצלנו עדיין יש שיקולים שונים.

אני אינני מודאג כל-כך מהחשש שהביעה ח"ב הרליץ שמא יהפוך כל ראש עיר לשריף עם משטרה משלו. ייתכן שאפשר יהיה להגיע לכך שכל רשות מקומית תארגן לה את המשמר האזרחי מבחינה ארגונית, כרשמת וכו'. אבל הפיקוד יהיה של המשטרה. עכ"פ, אני חוזר וטווה שכאן עדיין לא ברור לי כל-כך מהו הקו המתאים כדי שזאת תהיה תוספת למשטרה ולא הכבדה עליה. כאן אנחנו עדיין מחפשים את הדרך, כשצריך להיות ברור שאני לא אמליץ בפני המפק"ל שיקבל על עצמו את פרגונים של כל אלפי האנשים שבאים להרשם, להתפייץ וכו', עם כל הבעיות הארגוניות שלהם.

מהו מספר הנרשמים עד עכשיו?

היו"ר י. תמיר:

עד עכשיו כ-5,000, אבל המספר עדיין צפוי ואין זה אומר שיש לנו למעשה

ר/ג ש. רזזולין:

כבר 5,000 איש לשמירה בישובים.

שר המשטרה ש. הלל:

הבעיה היא בישובים ההתיישבותיים החלשים. הבעיה איננה מסקים קיבוציים שהם ערוכים ומאורגנים, אלא עיירות הפיתוח וכו'. ייתכן שלגבי הישובים הללו המשטרה תעשה יותר בארגון העניין.

גם בישובים מעורבים.

א. אבו חצירא:

שר המשטרה ש. הלל:

יש ישובים מעורבים שהם חזקים, כמו ירושלים. אני מדבר בכוונה על ישובים חלשים, שאינם יכולים לדלות מתוכם את הכוחות לארגן את הדבר. במקום כזה תעשה המשטרה מעל ומעבר למה שתעשה למשל בת"א, ששם יכולים להטריח את עצמם יותר הארגונים הוולונטריים בארגון המשטרה, כשהמשטרה נותנת את העזרה הפיקודית. מכל מקום, בעניין זה כאמור ההגדרה איננה כל-כך ברורה וחד-משמעית.

אם להשוות עם כל מיני ארגונים

ומוסדות אחרים, אני חושב שיצאנו במשטרה בתקופה הזאת במעט ללא בקיעים ושריטות לאחר כל המשברים. בשנים האחרונות היו במשטרה חילופי מפכ"לים ואסונות (מפכ"ל אחד נפטר מיד לאחר שנכנס לתפקידו). יחד עם זה הצלחנו לעבור את התקופה הזאת ללא בקיעים. אני יודע שכדורים הולכים בסדר - זה טובן מאליו. אבל אני בהחלט חושב שהמשטרה יצאה מהתקופה הקשה הזאת, גם מבחינה פנימית וגם מבחינת המבנים והתנאים הטכניים בזמן סלחמ"ו הכיפורים, עם צוות של פיקוד טוב ומלוכד. מכל מה שאנחנו מכירים בארץ זהו אולי הדבר הטוב ביותר שיצאנו ממנו, שהצלחנו לשפור על המוראל של הגוף הזה, עם כל הבעיות שעדיין יש, כפי שצויין. גם במקומות הפרובל-מטיים אני יכול לוטר שהמשטרה עשתה לא רק את המכסימום, אלא גם המוראל במשטרה הוא טוב, וגם מערכת הפיקוד טובה. ואסור לנו לאבד את הפרופורציות.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
11.6.74

שר המשטרה ש. הלל:

עם כל מה שעבר באחרונה על כל מיני יחידות דומות ומקבילות, בהשוואה עם המשטרה, מותר לי לומר שעברנו את הזעזועים עם יחידה די מגובשת, כמובן לא בלי בעיות. ואני מאמין שאפשר לבנות בדבקים נוספים על מה שאני מאמין: יסודות יציבים, אם נצליח להעמיק את התודעה בציבור ולהעמיד לרשות המשטרה את האמצעים הדרושים.

ג. אליער:

האם יש למשטרה דובר שדואג לענין הזה?

שר המשטרה ש. הלל:

כאן יש לנו בעיה. אני רוצה שהדובר יטטור רק ידיעות טכניות על מה שקורה במשטרה, ואני חושש מאד מפני פוליטיזציה כלשהי. אני מקפיד מאד על כך שדובר המשטרה לא ייכנס בריכוז עם העתונאים. בי כאן אנחנו כלולים לגלוש לשטח חלקלק מאד. ובענין זה אני פונה אליכם כאל נציגי הציבור להיות הדוברים של המשטרה. גם כאן הייתי רוצה שהביקורת תיאמר תוך כדי חיזוק המוראל, שבסך הכל אני חושב שהוא קיים, חרף כל הקשיים והבעיות.

י. בארי:

לפני כחדשיים נמסר בעתונות על ג'יפ של מג"ב בשלומי שנלקח משם. העסקנים רצו לכל הגורמים, ולא הועיל, עד שהגיע כתב של רשות השידור, ולמחרת הוחזר הג'יפ. והתשובה של המשטרה הייתה: אתם יכולים להיות בטוחים שאם הג'יפ הוחזר לכאן - הוא חסר במקום אחר. הסיפור הזה על ג'יפ שחסר, שדבר כזה עלול להשפיע על המוראל ועל היחס לישוב כמו שלומי - זהו דבר שאי-אפשר להשלים אתו, והוא משפיע הרבה יותר מנאומים.

היור' י. תמיר:

ועדת הפנים רואה אחר מתפקידיה העיקריים בתקופה זו: אה קשריה עם המשטרה, ובדרך זו נפעל גם בעתיד. בהזדמנות זו אני רוצה להודות לניצב אשד במיוחד על האירוח הנאה של חברי הוועדה בצפון.

2. בעיית המזבלה בחיריה

היור' י. תמיר:

קיבלתי פברק מראש המועצה אור-יהודה, ומברק מראש מועצת בית-דגן, המודיעים לי שמגרשי האשפה בחיריה נסגרו בפני הפסולת המוצקה של שני המקומות הללו, משום שמזבלת חיריה נתמלאה עד אפס מקום ואין לאן לשפוך את הפסולת של גוש דן. מחר יהיה המצב דומה גם לגבי ר'ג וחולון, אני יודע מזה זמן רב שמזבלת חיריה מתמלאית בקצב שאי-אפשר להמשיך בו, ועומד לקרות אסון. אני מביא אפוא את הענין לתשומת לבכם ושואל מה אפשר לעשות. בסופו של דבר הכנסת איננה מתכננת את מפעלי סילוק האשפה במדינה, אבל הבעיה חמורה ביותר.

א. אבו חצירא:

בית-דגן ואור-יהודה שייכות לאיגוד ערים לביוב ואשפה מחוז איילון, שהחליט לפתור את בעיית סילוק האשפה של כל ישובי האיזור באיזור מודיעין. וכבר מתנהל מו"ם, בעיקר עם המינהל. מה שיכולה ועדת הפנים לעשות זה לפנות למינהל שיזרוז את הסיכומים לגבי המגרש הנדון, ואז אולי יש סיכוי שגם פתח-חקוה תוכל להצטרף במשך הזמן. כי הבעיה קיימת בכל ישובי האיזור, ומגרשי האשפה והמקומיים הולכים ונצטמטים.

ג. אליער:

פעם דובר על תכנית להעביר את האשפה במרוכז למקום מרוחק. נדמה לי שהדבר דחוף עתה, וכדאי שתשמע בענין זה את ב"כ משרד הפנים.

י. בארי:

ב-1.10.72 הזמין אגף החכנון מטעם
הפנים הצעות להכנת תכנית מתאר

ארצית לסילוק אשפה, בצירוף נתוני יסוד של התכנית. נקבעה אז תקופה של
שנתיים להכנת התכנית. מה עלה בגורלה של ההצעה הזאת?

מר שפט:

ההצעה נחקלה בקשיים. התשובות למכתב
ההזמנה היו כאלה שאי-אפשר היה
להשוות ביניהן. אנשים שונים הציעו פתרונות שונים ללא מכנה-משותף.
ייתכן שההזמנה לא הייתה ברורה, ונאלצנו לערוך "טרסט-אוף-רפרנס" חדשים
ופפורטים יותר, ובסופו של דבר הגענו לשלב שאנחנו מסוגלים כרגע לבקש
מן המציעים הצעות לענין, לפי קריטריונים אחידים. מכל מקום, הנושא הוא
מורפטי, טכני ומסורבל. בענין זה מספלים גם אנשי משרד הפנים, גם אנשי
משרד הבריאות וגם אנשי משרד החקלאות, באמצעות ועדת היגוי בינטרדיט.
ההזמנה החדשה נדמה לי שכבר יצאה, או שתצא בימים הקרובים ביותר. לצערי,
הדבר לא יפתור את הבעיה המיידית כי זהו חזון לעוד שנתיים. לכן אין לי
פרגע תשובה לבעיות האקטיות שהועלו היום. לענין זה הייתי מבקש להזמין
את הממונה על מחוז המרכז.

היו"ר י. תמיר:

אני מבקש ממר שפט לפנות לשני
הישובים הנזכרים, להגיד להם שוועדת
הפנים צותנת את דעתה לענין, ולתת להם תשובות ענייניות. והייתי מבקש
לדווח לנו על החוצאות.

3. מכוננים במועצות העירייה של באר-שבע ונצרת-עלית.

היו"ר י. תמיר:

קיבלתי שני מכתבים מח"כ קשת
בענין היחסים הבלתי תקינים והבלתי
נסבלים בשתי הרשויות המקומיות באר-שבע ונצרת-עלית, למעשה בין המערך
ובין הליכוד.
כמי שדגיש מאד לנושאים הללו
ולהשפעתם השלילית על המינהל בכלל ואני סבור שהדבר ראוי לטיפול שלנו.
ואני מציע שתקום ועדה בלתי פורמלית של ועדת הפנים, של שניים-שלושה
נציגים מהמפלגות הגדולות, ועדת רצון טוב שתפגש עם שני ראשי העיריות
ועם חברי המועצה שם, ותנסה להסדיר את העניינים ברוח טובה, בהתאם
לתקנון.

ב. צ. קשת:

בכרוונה לא העליתי את הנושא כתוצאה
לסדר-היום, משום שאינני חושב שזהו
נושא להצעה-לסדר-היום במליאה. שנית, בהעלאת הנושא במליאה חייבת לנוא
לידי ביטוי העמדה הפוליטית-מפלגתית, ואילו כאן הבעיה היא יותר של
יחסי אנוש.

בנצרת-עלית העניינים כבר עברו את
הגבול, ואני מדגיש שהמצב שם הולך ומתדרדר. הצעתי ליו"ר שמנכ"ל משרד
הפנים, הממונה על המחוז, יו"ר ועדת הפנים, יו"ר המועצה וסגנו, ושני
חברי כנסת שהם חברי הוועדה (ואני מציע את ח"כ ורטמן וקשת) - יפגשו
וינסו להסדיר את העניינים; כל אחד יקבל את מה שמגיע לו ולא יהיה רודן
במקום שלא צריך. כדי שיהיו לפחות יחסי אנוש תקינים בעיריות.

גם בבאר-שבע נוצרו יחסים משונים:
סוגרים את המועצה בפני חברי האופוזיציה, צותנים הוראה לפועלי הנקיון
להתיז מים על חברי מועצה וכו'. בנצרת-עלית המחלה היא קבועה; בבאר-
שבע הצורה הזאת חדשה, וצריך לעצור את התפשטותה.

א. הרליץ:

אולי צריך להוסיף מישהו גם
ממרכז השלטון המקומי?

ב.צ. קשת:

אני מסכים בהחלט.

א. אבוחצירא:

צריך ללכת כאן בזהירות רבה. חיכוכים בין אופוזיציה וקואליציה ברשות מקומית הם דבר לגיטימי. השאלה היא היכן הגבול. אם ייוודע שוועדת הפנים מוכנה להיכנס לכל חיכוך כזה - היו"ר יקבל מברקים מארבעה-חמישה ישובים כאלה בכל יום.

יש שתי דרכים לפתרון בעיות כאלו: (1) הדרך של מרכזי המפלגות; (2) הדרך של טיפול ע"י מנכ"ל משרד הפנים, הממונה על המחוז, איש מרכז השלטון המקומי, ויו"ר ועדת הפנים כיו"ר. אבל כשאתה מצרף לגוף הזה חברי מפלגה המייצגים את החלק המפלגתי - הפרופורציות משתנות.

ב.צ. קשת:

לא הצעתי את ראשי המחלקות המוניציפלי-פליות של המערך והליכוד, אלא שני

חברי ועדת הפנים המתמצאים בנושא.

א. אבוחצירא:

אבל אני מציע להפריד בין שני הגופים, הממלכתי והפוליטי. אחרת

נזמין לנו מברקים כאלה בכל יום.

ב.צ. קשת:

יש הגיון בדבריו של ח"כ אבוחצירא. כשהצעתי את הצעתי ראיתי לנגד עיני גם את הצד העקרוני וגם את הצד התכליתי, ופשוט הצד התכליתי הצעתי לצרף את שני חברי הוועדה. מה שנוגע לחשש שיו"ר הוועדה יוצף במכתבים כאלה - אין חשש כזה. כולנו מכירים את החומר האנושי שבו מדובר. בנצרת-עלית העניינים הגיעו לידי רתיחה כבר מזמן. אנשי הליכוד שם לא יפסימו למשלחת בת חמישה חברי מועצה לצרפת כשכל חמשת חברי המשלחת הם מהמערך, לבד. לא פעם היינו עדים כאן בוועדת הפנים לדברים לא סימפטיים בנצרת-עלית, כולל בג'צ'ים, והגיע הזמן לפתור את הבעיה.

היו"ר י. תמיר:

אני מבקש רשות לשקול את ההצעות השונות. נתייעץ גם עם מר קוברסקי ועם יו"ר מרכז השלטון המקומי, ונניח לענין דימוי של התערבות למען קיום נוהלים הקיימים.

4. חוג השוניות המקומיות (בחירת ראש רשות ומנכ"ל)

היו"ר י. תמיר:

נציגי סיעת הליכוד הציעו לתמוך בהעברה לקריאה ראשונה של החוק. אנחנו מבקשים אפוא שהיועצים המשפטיים ינסחו את סעיף 9 ויכינו אותו לקריאה הראשונה, ואז יונא לכנסת מגוון של ניסוחים, ונאחד את הצעות ח"כ אבוחצירא, בן-פורת ומואב, וכשהענין יועבר ע"י המליאה לוועדת הפנים להכנה לקריאה שניה ושלישית - נחליט בין ההצעות השונות.

ב. מואב:

לפנינו מספר הצעות. יש הצעה של קבוצת חברי כנסת; יש הצעה של הליכוד, או יותר נכון של גח"ל; ויש הצעה של מפד"ל. ואני מבין שהנוסחאות השונות של סעיף 9 כבר מוכנות.

מר שפט:

ניסחנו את ההצעות השונות, והשאלה היא אם להגיש שלוש או ארבע הצעות. כלומר, האם גם לגבי המיבוב השני יש הצעות של 40% ו-50% לגבי הצעת גח"ל אינני יודע אם קיימת בכלל הצעה של 40% בשלב הראשון.

י. בארי:

לא. 50%, ושני סיבובים.

מר שפט:

השאלה הנוטפת היא: מה הפתרון במקרה של תיקון? בכל ההצעות הקודמות יש אפשרות תיאורטית של תיקון, שהחוק חייב לתת לה פתרון. האם גם במקרה של תיקון 50%:50% יהיה סיבוב שני?

י. בארי:

כן.

א. אנוחצ'רא:

כלומר, זה יהיה כבר סיבוב שלישי.

מר שפט:

יש כאן אפשרות תיאורטית של תיקון בין בסיבוב הראשון ובין בסיבוב השני.

הינ'ר י. תמיר:

הצעת גח'ל היא: מי שנבחר ב-50%-פלום - נבחר. מי שלא נבחר ב-50%-פלום -

סיבוב שני.

מר שפט:

ואם בסיבוב השני היה תיקון? האם אז הגדלה או בחירה בטועצה?

הינ'ר י. תמיר:

תשאיר את זה; נדון בזה ונכריע בעת הדיון לקראת הקריאה השניה.

מר קלוגמן:

לאחר שירדה השאלה של סעיף 9 - האם אתם רוצים לאחד את שתי ההצעות על מנת שהגירסאות השונות יהיו רק לגבי סעיף 9?

הינ'ר י. תמיר:

כדי להקל עלינו נגיש לקריאה הראשונה שלוש הצעות שונות. אח'כ נראה.

מר קלוגמן:

עם גירסאות שונות גם לגבי סעיף 13 וגם לגבי סעיף 15?

הינ'ר י. תמיר:

כן.

ב.צ. קשת:

אותנו בענין זה מייצג ח'כ בארי, והוא כבול על-ידינו בענין ה-50%-פלום, וסיבוב שני. ביתר הדברים אולי אפשר להגיע להסכם.

א. אנוחצ'רא:

גם בעמדת המפד'ל חל שינוי. עצם העובדה שהבאתי בשם מפד'ל הצעת חוק בענין זה מעידה על מהפכה בעמדת מפלגה שלמה. יחד עם זה, ההצעה בדבר 50%-פלום איננה יוצאת מנקודת מבט מפלגתית - כי אם לומר את האמת, אין לנו סיכוי להגיע ל-50%-פלום למען ראש עיר של מפד'ל. אלא ההצעה של 50%-פלום נובעת משיקולי דימוקרטי מובהק, וגם ממעמדו של ראש רשות שייבחר ע"י 40% ויהיה במיעוט בטועצה העירייה. יצא שבאנו לחקן, וניצור מצב של ראש רשות שנבחר ע"י 40% ויושבת מולו אופוזיציה בעלת רוב.

לשאלה מה יקרה אם אף אחד לא ישיג 50%, אם להעביר זאת להכרעת הטועצה או יהיה סיבוב שני - אנחנו במפד'ל

א. אבו חצירא:

רוצים לשמור לנו אופציה פתוחה בענין זה, ואני מודיע שמי שיתן לנו את
התמיכה הדימוקרטית בענין ה-50% פלוס - ייתכן שנבוא לקראתו לגבי החלק
השני הזה. אני אומר זאת כדי שישמעו החברים שרוצים להעביר את החוק.
אם רוצים להעביר את החוק ולתת לו שינויים - צריך ללכת לקראת הנושא הזה
בדרך דימוקרטית מבחינת האחרים, ואז נהיה אנחנו פתוחים לגבי השאלה של
סיבוב שני או הפרעה במועצה. במידה שנדע שיש רוב בכנסת להעביר את החוק
על בסיס של 50% פלוס, תמורת ויתור שלנו בענין סיבוב שני - נלך בדרך זו.
אצלנו הנקודה של 50% פלוס היא הנקודה המכריעה.

ב. מואב:

אני חושב שאם ייווצר רוב רציני
בכנסת לטובת 50% - גם אנחנו נתמוך
ב-50%. אבל לא ניתן את ידנו לטרפד את החוק הזה כמו שקרה בכנסת הקודמת.

א. אבו חצירא:

לא זאת הצענו. אמרתי שנתמוך בחוק
על בסיס של 50%. אם תובא הצעת חוק
של 40% ויהיה לה רוב - נצביע בכלל נגד החוק. כי 40% הם עיוות פשוט
של הדימוקרטיה.

ב. מואב:

כאן חלוקת הדעות.

מר שפט:

לקראת הכנת הנוסח לקריאה ראשונה
אני חייב להפנות את תשומת לבכם
לכך שחלו מספר השמטות וטעויות בסעיפים 31 ו-32, ואנחנו מבקשים רשות
לתקן אותן. במקום לאזכר למשל סעיף 27 - פאזכר סעיף 26, ושורה שלמה
הושמטה מן הסעיף, כך שלמסעיף כפי שמופיע בחוברת-הכחולה אין בכלל מובן.
אנחנו מבקשים אפוא רשות להתאים את הנוסח לנוסח הלבן המקורי.

הינר י. תמיר:

הרשות נתונה.

הוחלט:

להעביר לכנסת לקריאה ראשונה את הצעת החוק
בשלוש גירסאות נפרדות: של קבוצת חברי כנסת;
של מפר"ל; של גח"ל (ח"כ י. תמיר, י. בארי,
ג.צ. קשת, י. שטיינר).

הישיבה נבעלה בשעה 10.20.